

CO NOWEGO W GLOBAL MOBILITY&IMMIGRATION

Maj 2025

Szanowni Państwo,

1 czerwca 2025 r. wejdą w życie kolejne ustawy dotyczące zatrudnienia i pobytu cudzoziemców w Polsce: ustawa z 4 kwietnia 2025 r. o zmianie niektórych ustaw w celu wyeliminowania nieprawidłowości w systemie wizowym Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawa z 24 kwietnia 2025 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (poświęcona zmianom przepisów o tzw. Niebieskich Kartach UE).

Poniżej w praktyczny sposób omawiamy zmiany wynikające z powyższych dwóch ustaw. Zmiany oznaczyliśmy kolorami, tak aby ułatwić zapoznanie się z nimi: **miętowy** - zmiany, korzystne dla pracodawców i cudzoziemców; **granatowy** - zmiany neutralne lub niejednoznaczne; **czzerwony** - zmiany niekorzystne dla pracodawców i cudzoziemców.

Zwracamy uwagę, że 1 czerwca 2025 r. (z poślizgiem w stosunku do pierwotnie przewidywanej daty wejścia w życie 1 maja 2025 r.) wejdzie w życie także ustawa z 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – te przepisy przybliżyliśmy Państwu w edycji niniejszego newslettera z marca 2025 r.

Dla naszych klientów oferujemy skondensowane 2-godzinne szkolenia, na których przekazujemy praktyczną wiedzę pozwalającą na dostosowanie się do wymogów wynikających z wszystkich zbliżających się zmian – zachęcamy do kontaktu, jeśli są Państwo zainteresowani takim szkoleniem.

Życzymy przyjemnej lektury i w razie pytań – zapraszamy do kontaktu.

Karolina Schiffter, adwokat, partner

Tomasz Rogala, radca prawny, partner

Maciej Zabawa, radca prawny, starszy prawnik

I. Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu wyeliminowania nieprawidłowości w systemie wizowym Rzeczypospolitej Polskiej

1. Rozszerzenie katalogu podstaw odmowy wszczęcia postępowania w sprawie jednolitego zezwolenia na pobyt czasowy i pracę

Obecnie zgodnie z ustawą o cudzoziemcach cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy i pracę m.in., gdy w dniu składania wniosku przebywa na terytorium Polski na podstawie wizy wydanej w celu turystycznym (oznaczenie celu: „01”) lub odwiedzin u rodziny lub przyjaciół (oznaczenie celu: „02”).

Po wejściu w życie nowych przepisów odmowa wszczęcia postępowania w sprawie o udzielenie takiego zezwolenia cudzoziemcowi nastąpi również, gdy podstawą jego pobytu w Polsce w dniu składania wniosku będzie któryś z następujących tytułów pobytowych:

- polska wiza (zarówno długoterminowa, jak i Schengen) wydana w celu:
 - udziału w imprezach sportowych (oznaczenie celu: „03”),
 - prowadzenia działalności kulturalnej lub udziału w konferencjach (oznaczenie celu: „07”),
 - odbycia studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich albo kształcenia się w szkole doktorskiej (oznaczenie celu: „09”),
 - szkolenia zawodowego (oznaczenie celu: „10”),
 - kształcenia się lub szkolenia w innej formie niż określona wyżej (oznaczenie celu: „11”),
 - leczenia (oznaczenie celu: „14”),
 - udziału w programie wymiany kulturalnej lub edukacyjnej, programie pomocy humanitarnej lub programie pracy wakacyjnej (oznaczenie celu: „16”), lub
 - tranzytu lub tranzytu lotniczego.
- wiza długoterminowa wydana przez inny kraj strefy Schengen, niezależnie od celu wydania wizy (z wyjątkami dotyczącymi korzystania z tzw. mobilności, np. naukowiec lub studenta),
- dokument pobytowy (czyli przede wszystkim karta pobytu) wydany przez inny kraj strefy Schengen (z wyjątkami dotyczącymi korzystania z tzw. mobilności, np. naukowiec, studenta, posiadacza Niebieskiej Karty wydanej przez inny kraj UE lub posiadacza tzw. zezwolenia na pobyt ICT wydanego przez inny kraj UE),
- zezwolenie na wjazd wydawane przez komendanta placówki Straży Granicznej na okres do 15 dni (np. ze względów humanitarnych).

Zaostrzone zasady odmowy wszczęcia postępowania będą miały zastosowanie tylko do wniosków o zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, złożonych po wejściu tych zasad w życie. Postępowania z wniosków złożonych na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów nie będą umarzane.

Powyższe zmiany będą obowiązywać od 1 czerwca 2025 r.

2. Obowiązek Nowe uprawnienia konsula i ministra spraw zagranicznych w zakresie dostępu do informacji na potrzeby postępowań wizowych

Nowe przepisy umożliwią konsulom oraz Ministrowi Spraw Zagranicznych uzyskiwanie dodatkowych informacji na potrzeby przeprowadzenia postępowań w sprawie wydania, cofnięcia lub unieważnienia wizy. Źródła tych informacji obejmą m.in. akta spraw podatkowych, dane na kontach ubezpieczonego lub płatnika składek w ZUS, system teleinformatyczny Straży Granicznej, wykazy w sprawach cudzoziemców prowadzone przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców oraz system POL-on prowadzony przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki (zawierający m.in. wykaz studentów i wykaz cudzoziemców przyjętych na studia i do szkół doktorskich).

Zmiany te mają przyczynić się do skrócenia czasu rozpatrywania wniosków o wydanie wizy, a także mieć istotny wpływ na ocenę przesłanek odmowy jej wydania, cofnięcia lub unieważnienia.

Powyższe zmiany będą obowiązywać od 1 czerwca 2025 r., z wyjątkiem zmian dot. dostępu do danych w systemie POL-on, które wejdą w życie 1 lipca 2025 r.

3. Dodatkowe możliwości umawiania spotkań wizowych

Nowe przepisy zezwolą konsulom na ustalanie terminów spotkań wizowych przy pomocy środków komunikacji na odległość zapewniających identyfikację cudzoziemca, takich jak wideokonferencja.

W zamyśle powyższa zmiana ma doprowadzić do usprawnienia procesu obsługi osobistego składania wniosków o wydanie wizy poprzez wyeliminowanie konieczności rezerwowania terminu przy pomocy internetowych formularzy, obecnie w praktyce często opanowanych przez automatyczne skrypty używane przez nieuczciwych pośredników wizowych.

Powyższe zmiany będą obowiązywać od 1 czerwca 2025 r.

4. Zaostrzenie zasad rekrutacji cudzoziemców na studia, warunków zatwierdzania uczelni w celu przyjmowania na studia oraz zmiany przepisów dot. wiz i zezwoleń na pobyt czasowy w celu studiów

Ustawa przewiduje m.in. następujące rozwiązania:

- 1) limit cudzoziemców kształcących się na studiach w danym roku akademickim na danej uczelni – do 50% ogólnej liczby jej studentów;
- 2) objęcie niepublicznych uczelni akademickich oraz publicznych uczelni zawodowych procedurą zatwierdzenia przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych na potrzeby przyjmowania cudzoziemców w celu podjęcia lub kontynuacji studiów (obecnie oba te rodzaje uczelni są zwolnione z procedury zatwierdzenia);

- 3) zaostrenie zasad rekrutacji cudzoziemców na studia – w szczególności wymóg udokumentowania znajomości języka kształcenia i zdania egzaminu wstępnego na studia (do tej pory uczelnie mogły, ale nie musiały stosować tych wymogów) oraz wymóg uzyskania dodatkowego zatwierdzenia od Dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) w niektórych przypadkach cudzoziemców, którzy kończyli szkoły średnie za granicą;
- 4) obowiązek przedstawienia opłaty za semestr lub rok akademicki na potrzeby uzyskania wizy lub zezwolenia na pobyt czasowy w celu studiów (w przypadku studiów odpłatnych);
- 5) obowiązek konsulatu, który wydał wizę w celu studiów, aby pisemnie zawiadamiać o tym rektora uczelni, w której cudzoziemiec zamierza podjąć lub kontynuować kształcenie;
- 6) obowiązek rektora uczelni, aby pisemnie zawiadamiać konsulat, który wydał wizę w celu studiów, o skreśleniu cudzoziemca z listy studentów lub doktorantów.

Powyższe zmiany będą obowiązywać od 1 lipca 2025 r., z zastrzeżeniem wielu przepisów przejściowych regulujących szczegółowe kwestie.

5. Wyłączenie świadectwa ukończenia szkoły policealnej z katalogu dowodów znajomości języka polskiego na potrzeby uzyskania zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE i uznania za obywatela polskiego

Nowe przepisy wykluczają możliwość potwierdzenia znajomości języka polskiego na potrzeby postępowania o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE i uznanie za obywatela polskiego za pomocą świadectwa ukończenia szkoły policealnej w Polsce lub świadectwa ukończenia za granicą szkoły odpowiadającej polskiej szkole policealnej, z polskim językiem wykładowym.

Zasady te będą dotyczyć wniosków złożonych od 1 lipca 2025 r. (z wyjątkami wydłużającymi w niektórych przypadkach stare zasady nawet do czerwca 2026 r.).

6. Ograniczenie prawa do prowadzenia „działalności nieewidencjonowanej” przez cudzoziemców

Nowe przepisy pozbawiają cudzoziemców nieuprawnionych do prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce również prawa do prowadzenia tzw. „działalności nieewidencjonowanej” (tj. działalności o małej skali, spełniającej w szczególności warunek przychodu nie przekraczającego w żadnym miesiącu 75% minimalnego wynagrodzenia za pracę).

Powyższe zmiany będą obowiązywać od 1 czerwca 2025 r.

II. Ustawa o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw – zmiany dot. Niebieskiej Karty UE

Wszystkie przepisy tej ustawy wejdą w życie 1 czerwca 2025 r.

Niektóre przepisy będą jednak dotyczyć tylko wniosków złożonych lub Niebieskich Kart wydanych po wejściu nowych przepisów w życie, a inne także wniosków złożonych lub Niebieskich Kart wydanych przed wejściem nowych przepisów w życie. Poniżej, omawiając poszczególne zmiany, wskazujemy do których wniosków i Niebieskich Kart UE będą mieć zastosowanie.

1. Nowe przywileje dla cudzoziemców związane z posiadaniem Niebieskiej Karty UE

(1) otwarty dostęp do rynku pracy od pierwszego dnia ważności Niebieskiej Karty UE

Po wejściu w życie nowych przepisów Niebieskie Karty UE będą wydawane bez wskazywania w treści decyzji warunków zatrudnienia – w szczególności bez wskazywania konkretnego pracodawcy ani konkretnego stanowiska.

Oznacza to, że posiadacz Niebieskiej Karty wydanej po wejściu w życie nowych przepisów nie będzie przywiązany do pracodawcy i stanowiska wskazanych w decyzji, ale już od pierwszego dnia po wydaniu Niebieskiej Karty UE będzie miał pełny dostęp do polskiego rynku pracy (z zastrzeżeniem pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji za wynagrodzeniem nie niższym niż 150% przeciętnego wynagrodzenia z roku poprzedzającego złożenie wniosku) i będzie mógł swobodnie zmieniać pracę. Obecnie tego rodzaju swoboda przysługuje posiadaczom Niebieskich Kart UE dopiero po upływie dwóch lat pobytu w Polsce na podstawie Niebieskiej Karty UE.

Jedyną formalnością, jakiej cudzoziemiec będzie musiał dopełnić, będzie zawiadomienie urzędu o zmianie pracodawcy (pod rygorem cofnięcia zezwolenia w razie niedopełnienia tej formalności).

Powyższe zasady znajdą zastosowanie do Niebieskich Kart wydanych po dniu wejściu w życie nowych przepisów, zarówno na wniosek złożony po wejściu w życie nowych przepisów, jak i na wniosek złożony jeszcze przed ich wejściem w życie.

Niebieskie Karty wydane przed wejściem w życie nowych przepisów nie zaczną dawać pełnego dostępu do rynku pracy przed upływem dotychczasowego progu dwóch lat pobytu.

(2) prawo do podejmowania i wykonywania w Polsce działalności gospodarczej

Nowe przepisy przyznają posiadaczom Niebieskich Kart UE uprawnienie do podejmowania i wykonywania w Polsce działalności gospodarczej na takich samych zasadach jak obywatele polscy.

Z uprawnienia tego będą mogli skorzystać posiadacze Niebieskich Kart UE wydanych zarówno przed, jak i po wejściu w życie nowych przepisów.

Oznacza to, że dopuszczalne stanie się podejmowanie przez polskie firmy współpracy z cudzoziemcami posiadającymi Niebieskie Karty UE współpracy na podstawie tzw. umów B2B (czyli umów o świadczenie usług między przedsiębiorcami).

(3) wydłużony czas na poszukiwanie pracy bez ryzyka cofnięcia Niebieskiej Karty UE

Nowe przepisy wydłużają okres, przez jaki posiadacz Niebieskiej Karty UE może pozostawać bez pracy z gwarancją, że w tym czasie jego Niebieska Karta nie zostanie cofnięta przez urząd. Na gruncie obecnych przepisów okres ten wynosi 3 miesiące przez cały okres ważności Niebieskiej Karty.

Wg nowych przepisów Niebieskiej Karty nie będzie mógł cofnąć, jeżeli okres pozostawania bez pracy nie przekroczy:

- 3 miesiące – w przypadku pobytu w Polsce na tej podstawie przez mniej niż 2 lata), oraz
- 6 miesięcy – w przypadku pobytu w Polsce na tej podstawie przez nie mniej niż 2 lata).

Powyższe zasady znajdą zastosowanie do Niebieskich Kart wydanych zarówno przed, jak i po wejściu w życie nowych przepisów (z tym wyjątkiem, że postępowanie o cofnięcie Niebieskiej Karty wszczęte jeszcze przed wejściem nowych przepisów w życie będzie kontynuowane wg zasad dotychczasowych).

(4) Mobilność krótkoterminowa i długoterminowa posiadaczy Niebieskich Kart UE

Mobilność krótkoterminowa to nowe uprawnienie posiadacza ważnej Niebieskiej Karty UE wydanej przez inny kraj UE – pozwalające mu na pobyt w Polsce przez okres do 90 dni w ciągu ostatnich 180 dni oraz wykonywanie w tym okresie pracy dla swojego pracodawcy z innego kraju UE bez żadnego dodatkowego zezwolenia. Katalog czynności dozwolonych w ramach pracy na podstawie „mobilności krótkoterminowej” będzie jednak ograniczony - obejmie szeroko pojęte działania biznesowe (np. udział w spotkaniach, konferencjach lub seminariach, negocjowanie umów handlowych, podejmowanie działalności związanej ze sprzedażą lub marketingiem, udział w szkoleniach itp.)

Mobilność długoterminowa to nowe uprawnienie posiadacza Niebieskiej Karty UE wydanej przez inny kraj UE do przeniesienia się do Polski i podjęcia w Polsce pracy na okres dłuższy niż 90 dni. W tym wypadku praca nie musi ograniczać się do działań biznesowych i może wynikać z zatrudnienia u polskiego podmiotu. Aby korzystać z mobilności długoterminowej w Polsce cudzoziemiec przeprowadzający się z innego kraju UE będzie musiał wystąpić w Polsce o specjalne zezwolenie na pobyt, przy czym legalne rozpoczęcie pracy będzie możliwe już od momentu złożenia wniosku.

Oba powyższe uprawnienia zaczną przysługiwać w Polsce posiadaczom Niebieskich Kart UE wydanych przez inny kraj UE już od 1 czerwca 2025 r.

2. Złagodzenie przesłanek udzielenia Niebieskiej Karty UE

(1) Skrócenie wymogu doświadczenia zawodowego w przypadku niektórych zawodów

Aby uzyskać Niebieską Kartę UE, cudzoziemiec musi udokumentować ukończenie co najmniej 3-letnich studiów wyższych związanych z wykonywanym przez niego zawodem lub posiadanie co najmniej 5-letniego doświadczenia w wykonywanym przez siebie zawodzie.

Nowe przepisy skracają wymóg doświadczenia zawodowego z 5 lat do 3, o ile cudzoziemiec będzie wykonywał jeden z zawodów, które zostaną określone w osobnym obwieszczeniu Ministra Spraw Wewnętrznych, a doświadczenie zostało uzyskane w ciągu ostatnich siedmiu lat przed złożeniem wniosku. Bazując na analogicznym wykazie określonym w załączniku do unijnej dyrektywy zmieniającej dyrektywę o Niebieskiej Karcie UE, najprawdopodobniej w obwieszczeniu wskazane zostaną następujące kategorie zawodów (wg oficjalnej klasyfikacji zawodów i specjalności):

*133 Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych
25 Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych*

Złagodzony wymóg będzie dotyczyć zarówno wniosków złożonych po wejściu w życie nowych przepisów, jak i wniosków złożonych wcześniej, ale na dzień wejścia przepisów w życie wciąż rozpatrywanych.

(2) Skrócenie wymogu okresu trwania umowy zawartej z cudzoziemcem

Po zmianie prawa, wymagany okres obowiązywania umowy o pracę, umowy o pracę nakładczą lub umowy cywilnoprawnej, jaką cudzoziemiec musi przedłożyć w celu uzyskania Niebieskiej Karty UE zostanie skrócony z 1 roku do 6 miesięcy.

Powyższe ułatwienie znajdzie zastosowanie tylko do wniosków złożonych po wejściu nowych przepisów w życie. Do wniosków w toku znajdą zastosowanie przepisy dotychczasowe.

3. Zaostrzenie obowiązków notyfikacyjnych po stronie cudzoziemców

Nowe przepisy wprowadzają nowe obowiązki notyfikacyjne dla cudzoziemców:

Cudzoziemiec będzie musiał pisemnie zawiadomić urząd o:

- zmianie podmiotu powierzającego pracę,
- zaprzestaniu spełniania wymogów udzielenia Niebieskiej Karty UE, oraz
- rozpoczęciu korzystania z mobilności długoterminowej w innym kraju UE.

Zawiadomienie będzie musiało być złożone w ciągu 15 dni roboczych od zaistnienia sytuacji skutkującej zaistnieniem obowiązku informacyjnego.

Sankcją za niedopełnienie obowiązku złożenia zawiadomienia o zmianie pracodawcy lub zaprzestaniu spełniania wymogów będzie cofnięcie Niebieskiej Karty UE przez urząd. Obowiązek zawiadomienie o korzystaniu z mobilności długoterminowej nie będzie obarczony taką sankcją.

Zasady te znajdą zastosowanie tylko do Niebieskiej Karty UE wydanej po dniu wejściu w życie nowych przepisów, w tym do zezwolenia wydanego w postępowaniu będącym w toku w tym czasie. W przypadku Niebieskiej Karty wydanej przed zmianą stanu prawnego będą miały zastosowanie przepisy dotychczasowe.

4. Nowe podstawy cofnięcia Niebieskiej Karty UE

Zgodnie z nowymi przepisami. Niebieska Karta UE będzie cofana przez urząd m.in. w następujących przypadkach (które pod obecnymi przepisami nie stanowiły podstawy do cofnięcia Niebieskiej Karty UE):

- jeśli cudzoziemiec niełoży w terminie wymaganego zawiadomienia do urzędu o zmianie podmiotu powierzającego pracę lub zaprzestaniu spełniania wymogów udzielenia Niebieskiej Karty;
- jeśli podmiot powierzający pracę cudzoziemcowi przestanie dopełniać obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne lub popadnie w zaległości podatkowe – ta podstawa cofnięcia Niebieskiej Karty UE jest szczególnie kłopotliwa dla cudzoziemców, ponieważ odnosi się do okoliczności, na które sam cudzoziemiec może nie mieć żadnego wpływu, ani o których może nawet nie wiedzieć.

Powyższe zasady znajdą zastosowanie do Niebieskich Kart wydanych zarówno przed, jak i po wejściu w życie nowych przepisów.

GLOBAL MOBILITY&IMMIGRATION

Doradzamy we wszelkich sprawach związanych z międzynarodową mobilnością pracowników, w tym w kwestiach imigracyjnych, podatkowych i ZUS-owych. Proponujemy praktyczne rozwiązania z uwzględnieniem naszego wieloletniego doświadczenia.

Kontakt:

adw. Karolina Schiffter
partner
karolina.schiffter@pcslegal.pl
+48 506 745 523

r. pr. Tomasz Rogala
partner
tomasz.rogala@pcslegal.pl
+48 698 184 499

r. pr. Maciej Zabawa
starszy prawnik
ewa.wysocka@pcslegal.pl
+48 511 073 364